

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 492. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm14242/facsimile.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

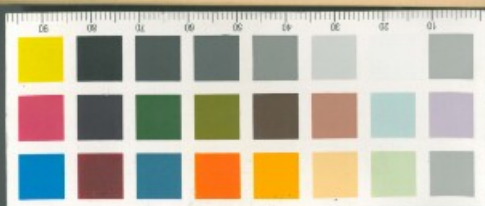
[Læs CC0-erklæringen](#)

stor Gavn for Indretningens Frugtbarhed, vilde blive bevilget.

Dog, selv om jeg heri tog fejl, og selv om der i denne Konges Dage, dem Himlen forlænge, ej skete mindste Forandring i de for Øjeblikket gjældende Bestemmelser, da var Ulejligheden deraf saa ubetydelig, i Sammenligning med Fordelen af et fast Grundlag, at den vist ej burde komme i mindste Betragtning, og man skulde forundre sig over, hvilke Frugter dette Træe alt i sin Opvæxt vilde bære, naar vi blot ikke aldeles fattedes en Anstalt til Ungdommens folkelige Oplysning og Daanelse.

Ja, m. H., De har kanskje alt hørt, hvad jeg vilde gjøre ved Akademiet i Sorø, hvis jeg raadte for det, og i alt Fald hører De nu, at først og fremmest vilde jeg fejle Latinen ud, saa der blev ikke mere af den, end der er bag paa min Haand, og saa vilde jeg stræbe at samle der paa én Plet alt det ægte danske, der endnu er til i Følelse, i Tungemaal og Tankegang, og lade det frit gjøre ud i levende Vexel-Virkning, for at have den Fornøjelse, dog en Gang at vise Verden, hvad den nødig vil tro: at der dog virkelig er noget i Danmark, som ikke er raadent, men frisk og smukt og yndigt, i en Grad og en Forbindelse, som det ikke findes noget andet Sted i Verden, kort sagt: at Forsynet har ingenlunde taget fejl, ved at gjøre Danmark til det ældste Kongerige paa Jorden, men at her virkelig er noget folkeligt, som fortjente at berøres i sin naturlige Renhed og fortjente Frihed til i Fred at udvikle sig efter sine egne Naturløve til en dansk Bevidsthed, Oplysning og Forklaring.

Ja, det vilde jeg, m. H., naar jeg raadte for det; og jeg er vis paa, aldrig nogen i Danmark har villet noget bedre end det; jeg er ogsaa vis paa, at alle Dannemænd og Dannekvinder, naar de raadføre sig med deres Hjertelag, vil noget lignende; thi sæt, m. H., at ikke blot min Anskuelse af Sorø, som Pladsen for en saadan folkelig

Højskole, udlagt af Biskop Absalon, opmaalt af Kristjan den fjerde og bebyggt af Frederik den sjette, — men sæt og-saa, at min Vurdering af det danske Hjærte, dets dybe, paradisiske Længsler, skjulte, glimmerløse, men ægte Rigdom, og let miskjendte, let misbrugte, let forferte, men inderlig elskværdige, velsignede Ejegodhed, at min Vurdering af det var, kunde, menneskelig talt, være overdreven, eller dog, at mine store Forhaabninger om det milde Lys, den fredelige Styrke og den levende Smag for alt ægte godt og skjønt, sandt og stort, et saadant Hjærte, ved en fri naturlig Udvikling og Dannelse, vilde vinde, at de Forhaabninger maatte skuffes, — sæt det alt, om De vil, og om De kan! saa bliver det jo dog tilbage som en unægtelig Sandhed og en urokkelig Vished: at Dansk, hvor fattigt og hvor usselt det saa var, dog vilde passe tusend Gange bedre for Danmark end Latin, at det danske Tungemaal, som dog til Hverdagsbrug maa beholdes, vilde baade tales og forstaas langt bedre, naar det dyrkedes flittig og fik Lov til at følge sine egne Love, end naar det afrettes og radbrækkes efter Latinen, og at danske Folks naturlige Tankegang, naar den fik Lov at raade i vor Lovgivning og alle vore borgerlige Indretninger, vilde passe meget bedre, træde langt anderledes i Kraft og vinde Folkets Hjærte, end nogen som helst anden Tankegang, selv den ypperste under Solen, der altid, som fremmed, maa paa tvings og falde unaturlig.

Og synes Dem da ikke, m. H., det er sørgeligt, at der ej i hele Danmark findes en eneste Plet, hvor i det mindste den Del af Ungdommen, der hverken kan eller vil lære Latin, hverken kan eller vil være Bogorme, hvor de kunde mødes og finde Vejledning og Opmuntring til, ved Siden af deres borgerlige Syssel, ogsaa at dyrke og udvikle det folkelige, det danske hos sig, klare deres Forestillinger om Fæderlandet og dets Tarr i alle Maader, nære deres Kjarlighed

